

Evropská justice – téma č. 1

Soudní soustava EU v širším smyslu zahrnuje soudní orgány EU a soudy členských států

Soudní soustava EU v užším smyslu podle Smlouvy z Nice

čl. 220: ESD a Soud prvního stupně (SPS) nově jako dva samostatné soudy
navíc: zvláštní soudní senáty (ZSS) přiřčené k SPS (ve skutečnosti nazývané soudy - viz dále

Základní funkce soudů EU:

1. Řešení sporů mezi ES a členskými státy (vyplývá z podřízenosti členských států), případně dalších sporů (rozhodčí doložka),
2. Role ústavního soudu (posuzování platnosti aktů orgánů ES),
3. Zajišťování jednotného a správného výkladu práva ES při jeho aplikaci soudy členských států.

Obecně pravomoc: zajišťovat respektování práva při výkladu a aplikaci této smlouvy + řešit spory

1. Evropský soudní dvůr (ESD)

(oficiální název: Soudní dvůr ES)

čl. 221 – složení: 25 soudců, volí si předsedu

senáty 3- a 5-členné

velký senát: 11 členů (v budoucnu 15), kvórum 9, zasedá na žádost členského státu
plénium – zcela výjimečně (odvolání komisaře, důchody komisařů)

čl. 222 - 8 generálních advokátů (GA) (veřejně prezentují nestranně a nezávisle odůvodněné závěry tam, kde to Statut vyžaduje, tj: ne tam, kde není žádná nová právní otázka)

- v jejich čele: první GA

- příslušnost GA: F, N, It, GB + 4 další rotující

čl. 223 – tajemník soudu – administrativní činnost jako překlady, evidence apod.

- věcná působnost ESD: vždy, není-li dána SPS nebo ZSS, podrobněji viz dále, také podle Smlouvy EU, hlavy VI a VII

2.Soud prvního stupně (SPS)

čl. 224

složení: nejméně 1 soudce z každé čl. st. (tj. může jich být eventuálně více), volí si předsedu

GA: nejsou, ale může být stanoveno, že funkci GA bude vykonávat soudce, zasedá-li se v plénu nebo jde-li o zvláště složitou věc

ustanovení Smlouvy ES o ESD se vztahují i na SPS, není-li stanoveno jinak

čl. 225 – věcná působnost vymezena podle čl. 51 Statutu, tedy jen v případech, kdy podává žalobu jednotlivec (nestátní subjekt):

229 - přezkoumání rozhodnutí Komise o sankcích vůči jednotlivci

230 - kontrola legality aktů sekundárního práva, podává-li žalobu jednotlivec proti rozhodnutí, které je mu adresováno nebo je-li to žaloba proti rozhodnutí ve formě nařízení nebo rozhodnutí adresovanému jinému, pokud se ho přímo a individuálně dotýkají. Lhůta 2 měsíce.

+ duševní vlastnictví – viz dále

232 – nečinnost institucí: jednotlivec si může stěžovat na to, že mu nebyl vydán (adresován) akt závazné povahy

235 – náhrada škody podle čl. 288 pododst. 2 (mimosmluvní odpovědnost), je-li žalobcem jednotlivec

= a co náhrada škody osobě z nečlenského státu? Viz 228

236 – spory mezi ES a jeho zaměstnanci (veřejná služba) – nyní již ZSS (viz dále)

238 – rozhodčí doložka ve veřejnoprávním či soukromoprávním kontraktu

XXX – duševní vlastnictví (čl. 130-136 Jednacího řádu SPS) – známky (OHIM), rostlinné odrůdy (OCVV) – týká se rozhodování těchto orgánů o ochraně komunitárního práva

- označení původu (zeměpisná označení): rozhoduje Komise – čl. 230 (ale zde nemůže žalovat jednotlivec)

XXX – odvolání proti rozhodnutí ZSS

234 - v některých případech, pokud to stanoví Statut (zatím vyloučeno – nechut', ale ve zvláštních oblastech se to možná v budoucnosti bude realizovat)

224 i zde tajemník

Vztah k ESD: proti rozhodnutí SPS je možné odvolání, ale jen v právní věci (tedy nikoli ve věcech skutkového stavu a jeho zjišťování)

-- výjimečně: rozhodnutí SPS v odvolacím řízení proti rozhodnutí ZSS může být na návrh 1.GA přezkoumáno ESD, je-li zde vážné nebezpečí narušení jednoty nebo soudržnosti práva ES.

-- Má-li SPS za to, že věc se týká principiálního rozhodnutí ovlivňujícího jednotu nebo soudržnost práva ES, může sám věc předat ESD, aby rozhodl.

3. Zvláštní soudní senáty (v praxi nazývané "soudy")

Zřizují se jednomyslným rozhodnutím Rady na návrh Komise nebo na žádost ESD po konzultaci s Evropským parlamentem. Toto rozhodnutí Rady stanoví také složení ZSS a jeho věcnou příslušnost.

= Zatím přijato jediné – o zřízení Soudu pro zaměstnanecké spory v ES (evropští úředníci). Pro blízkou budoucnost se uvažuje o dalším - patentový soud (zatím neexistující komunitární patenty, již existující komunitární ochranné známky a průmyslové vzory)

Rozhodnutí ZSS lze napadnout odvoláním k SPS, a to pokud jde o právní otázky. Pro skutkové otázky jen stanoví-li to rozhodnutí Rady.

Soudce jmenuje jednomyslně Rada

ZSS si samy stanoví jednací řády ve shodě s ESD, schvaluje je Rada kvalifikovanou většinou.

= podpůrně platí všechna pravidla pro ESD

Nový Soud pro zaměstnanecké spory (evropské úředníky):

- nyní ve stadiu ustavování
- 7 soudců, cca 120 případů ročně
- řízení lze omezit na písemnou fázi
- lze uzavřít smír

= odvolání k SPS: právní otázky (nepříslušnost ZSS, procesní vady, porušení práva ES)

SPS zruší rozhodnutí a rozhodne sám, může je i vrátit zpět, vázanost právním názorem SPS

= dále je možné přezkoumání rozhodnutí SPS ESDvorem na návrh GA
řízení trvá cca 18 měsíců (lhůty)

Procesní předpisy:

- Smlouva ES
- Statut ESD (zahrnuje i SPS) – příloha Smlouvy EU, ES, EA (nedílná součást)
=zvláštní povaha Statutu: pružnější změna (Rada jednomyslně na žádost ESD po konzultaci s Komisí a Evropským parlamentem) - nelze takto měnit hlavu I (postavení soudců a GA)
- Jednací řády: ESD a SPS (dva různé dokumenty) – přijímají soudy, schvaluje Rada kvalif. většinou
- Dodatkový řád ESD

ÚSTAVA EU:

= jen formální změny, ne věcné

čl. I-28 Soudní dvůr sestává ze tří složek: - Evropský soudní dvůr (býv. SDES)

- apelační soud ? - SPS
- specializované soudy

význam Nice: zlepšení

přetrvávající potíže – přetíženost, příliš velká překotnost rozhodování

náměty na zlepšení – specializace soudců a senátů v rámci SPS a spec. soudů (nejrůz. oblasti)